

HC7, pagina 2-3

- Pers en omroep
- Mediawet

HC 7, 17-03-21, Mediawet en regulering

Wanneer er gesproken wordt over regulering spreekt men over openbare communicatie. De actoren hierbij zijn de overheden, burgers en de massamedia (Big Tech). De maatschappelijke functies van de massamedia zijn informatie en mobilisatie, interpretatie en opiniering, controle en kritiek, ontspanning en amusement. Dit geldt niet enkel als begrip van oudsher, maar geldt ook voor de grote technologiebedrijven.

Pers en omroep

De omroep (de audiovisuele media) is zwaar gereguleerd. De pers is dat daarentegen niet. De omroep bijzondere vorm van telecommunicatie, door middel van zenders of kabels. De inhoudelijke boodschap valt daar niet onder. In de arresten van het EHRM zegt het Hof ook vaak dat de audiovisuele media een aparte rol heeft. De boodschap komt directer binnen, kan indringender zijn en kan meer inbreuk maken op iemand zijn privacy (hier zit het verschil met de traditionele geschreven media ook).

In artikel 10 EVRM wordt ook de mogelijkheid geboden voor de vergunning voor radio/televisie. Deze regelgeving komt ook in artikel 7 lid 2 Grondwet naar voren. Het in het leven roepen van een vergunningsstelsel neemt verboden met zich mee, wat ook wel een negatief overheidsoptreden wordt genoemd (dit mag niet, tenzij hier een vergunning voor is). Belangen spelen hier dus een grote rol. Het risico van censuur en voorafgaand toezicht op de inhoud liggen dus voor de hand.

Het arrest **Groppera** komt hier naar voren. In dit arrest mocht een Zwitserse televisiezender niet uitzenden in Zwitserland. Zij zette de zender op de berg van de grens met Italië en kon zo toch uitzenden in Zwitserland. Het Hof stelde dat het uitzenden met radiofrequentie of met een kabel beiden onder artikel 10 EVRM vallen. Een vergunning systeem, gericht op het beschermen van internationale telecommunicatie, is gerechtvaardigd. Het verbod richtte zich niet tegen de inhoud van het programma, maar het verbod was ingesteld met doel om de frequenties te reguleren. Dit is een gerechtvaardigd belang waarvoor een vergunning systeem mag komen.

Hiernaast komt het **Lentia** arrest naar voren. In dit arrest wilden Oostenrijkse appartementseigenaren een eigen tv-station oprichten. Dit recht had echter alleen de Oostenrijkse omroep. Dit monopolie bestond om de kwaliteit en evenwicht in de programmering te waarborgen. Het pluralisme kan een reden zijn voor een strikt vergunningsbeleid. De technische en maatschappelijke ontwikkelingen maken echter het handhaven van een staatsmonopolie op omroep in strijd met artikel 10 EVRM.

Verder komt het arrest **Verein gegen Rietfabriken** naar voren. In dit arrest was er sprake van een verbod op het uitzenden van een filmpje tegen vleeseten. Er was hier sprake van een algemeen verbod op politieke reclame. Het Hof stelde dat de dierenbescherming onderdeel is van het publieke debat, waarop Zwitserland verdedigde dat zij de publieke opinie wilden beschermen tegen de invloed van financieel machtige groepen. Het Hof reageerde hierop dat hetgeen Zwitserland aanvoerde mogelijk is en dat een verbod in zijn geheel in overeenstemming kan zijn met artikel 10 EVRM. Dit moet ook gebaseerd worden op het pluralisme. Het was in deze casus dus in strijd met artikel 10 EVRM.

Wanneer de drie arresten gecombineerd worden, kan er geconcludeerd worden dat een vergunning systeem aanwezig mag zijn in het geval dat:

- Het gericht is op de verdeling van schaarse middelen: frequenties (Telecommunicatiewet).
- Het gericht is op de bevordering van pluralisme van meningen.

Mediawet

Het wordt als overheidstaak gezien om enkele cruciale waarden binnen de media in zekerheid te stellen.

Deze waarden zijn onafhankelijkheid, verscheidenheid en kwaliteit. Daarnaast zorgt de markt niet vanzelf voor het gewenste volk. Dit alles uit zich in de Mediawet. De toegang hiervan wordt voor brede lagen bevolking gewaarborgd. Hierdoor is er een overheidsbeleid nodig. De Mediawet is in november 2020 gewijzigd door de Richtlijn audiovisuele mediadiensten. Deze wijziging was nodig, doordat men niet enkel kijkt naar radio en televisie maar ook via andere ‘draagbare toestellen’. Ook het aanbod is vernieuwd naar videoclipps en door gebruikers gegenereerde video’s. De convergentie van de media vraagt om een gemoderniseerd rechtskader.

De Richtlijn AVMD vernieuwt het feit dat videoplatformen ook onder de Mediawet gaan vallen. Zij hebben geen redactioneel verantwoordelijkheid en de aanbieder bepaalt de organisatie van het platform. Er bestaat de mogelijkheid dat de kanalen die actief zijn als mediadienst op aanvraag worden gekwalificeerd. Belangrijke aspecten zijn dat de platformen:

- Bescherming bieden van minderjarigen;
- Niet mogen aanzetten tot geweld of haat;
- Enige redactionele verantwoordelijkheid krijgen;
- Minstens bestaan uit 30% Europese werken;
- Toegankelijkheid bieden voor mensen met een handicap.

Binnen de Mediawet zijn drie diensten die gereguleerd worden:

- Lineaire mediadienst (met redactie, gekwalificeerd als televisie volgens de Grondwet);
- Mediadienst op aanvraag (met redactie, gekwalificeerd als televisie volgens de Grondwet. Een voorbeeld is Netflix);
- Videoplatformdienst (zonder redactie).

Van een mediadienst is sprake wanneer een dienst bestaat uit het verzorgen van media-aanbod door middel van openbare elektrische communicatienetwerken (Telecomwet), waardoor de verzorger redactionele verantwoordelijkheid draagt (artikel 1 Mediawet). Op aanvraag betekent dat het aanbod op individueel verzoek op een moment naar keuze kan worden afgenomen. Sinds november 2020 is het audiovisuele media-aanbod ook gedefinieerd: media-aanbod van een mediadienst dat betrekking heeft op producten met bewegende beeldinhoud al dan niet mede met geluidsinhoud.

Het toezicht vindt plaats door een ZBO, het commissariaat voor de Media. Zij hebben bestuursrechtelijke handhaving op grond van de Mediawet, namelijk de mogelijkheid om een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom op te leggen.